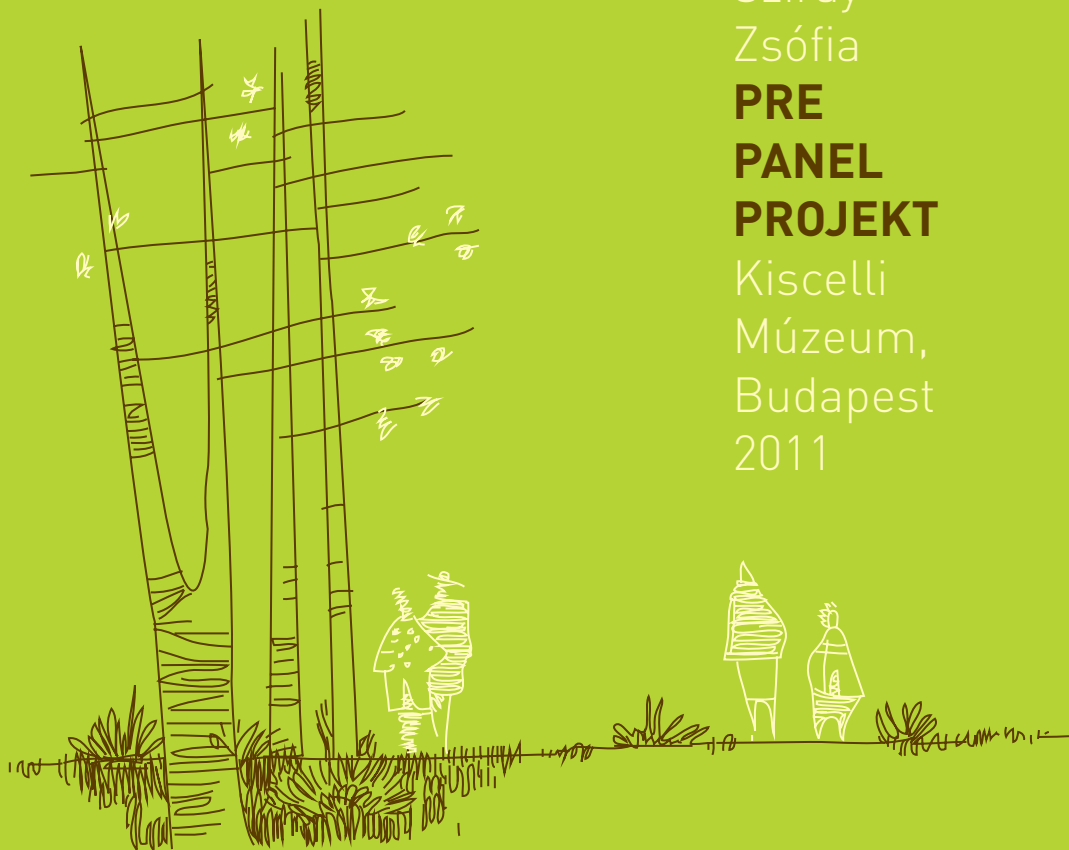

Koncz Kinga
Sziray Zsófia

PRE PANEL PROJEKT

Kiscelli
Múzeum,
Budapest
2011

Koncz
Kinga-
Sziray
Zsófia
**PRE
PANEL
PROJEKT**
Kiscelli
Múzeum,
Budapest
2011

TARTALOM

Bevezető

A kiállítás: Korszerű lakás, 1960 - az óbudai kísérlet

1. Múzeumpedagógiai foglalkozások iskolásoknak 5

- Programok 5-6 éves gyerekeknek 6
- Általános iskolások a múzeumban 8
- Foglalkozások középiskolásoknak 15

2. Az idősebb korosztály a múzeumban 18

3. Családi napok 20

4. Én és a retro fotópályázat 25

5. Összegzés 27

Néhány visszajelzés a gyerekektől 28

A foglalkozásokra jelentkező pedagógusok 29

A szerzőkről 31

BEVEZETŐ

Projektfüzetünkben a Korszerű lakás, 1960 – az óbudai kísérlet című, a Kiscelli Múzeum templomterében 2011 őszén megrendezett időszaki kiállításhoz kapcsolódó komplex múzeumpedagógiai programunkat szeretnénk bemutatni a pedagógusok és a nagyközönség számára. A kiállítás kiindulópontját jelenti és egyben projektünk névadója is az 1959-61 között felépült Óbudai Kísérleti Lakótelep, amely az egyik utolsó megvalósult téglaeépítésű példa a paneles építési mód elterjedése előtt.

A múzeumi foglalkozásaink középpontjában az épített környezet tanulmányozása, illetve azon belül a '60-as évek korszakának mélyebb megismerése és a jelenkorral való összehasonlítása állt. Fontos célunk volt a bennünket körülvevő tér tudatos és figyelmes megtapasztalása, valamint ennek közvetítése.

Az általános- és középiskolás osztályok pedagógusait hírlevélben, illetve telefonon értesítettük programjainkról, míg az idősebb generáció tagjai és a családok a kerületi újságokból, kihelyezett plakátokról és az internetről tájékozódhattak. A kiállítás időtartama alatt egy fotópályázatot is meghirdettünk a facebook közösségi oldalon, így a vidékiek, vagy akár a külföldön élők is bekapcsolódhattak programunkba.

A KIÁLLÍTÁS: KORSZERŰ LAKÁS, 1960 - AZ ÓBUDAI KÍSÉRLET

A 2011. október 4. és december 4. között nyitva tartó kiállítás az Óbudai Kísérleti Lakótelepből kiindulva korabeli dokumentumok, bútorok, fotók és rövidfilmek segítségével mutatta be a háború utáni lakáshiányra adott válaszokat, valamint a konyha- és lakásbútor típustervezés állomásait.

A templomtérbe lépve egy várostérkép segített a lakótelep képzeletbeli elhelyezésében, az épületek elrendezéséről pedig egy légi felvétel adott konkrét képet. Továbbhaladva az egyes háztípusok raklapokon kiállított tervrajzait, archív és mai fotóit nézhettük meg. Az installáció kiemelkedő eleme az 1:1-es méretarányban felépített, részben berendezett, Mináry Olga tervezte típuslakás volt, amelyben a látogatók az első modern konyhabútor ötletes újításait is felfedezhették. A falszövegeken többek között a lakótelep építésének előzményeit, a kiírt tervpályázatok lebonyolítását, kortárs véleményeket és a kísérlet értékelését ismerhettük meg. A meghallgatható, személyes visszaemlékezések és a nagyméretű archív felvételek tovább színesítették a kiállítást.

1. MÚZEUMPEDAGÓGIAI FOGLALKOZÁSOK ISKOLÁSOKNAK

Az iskolai csoportok látogatása során azonos útvonalat követtünk, minden esetben az osztályok igényeihez igazítva az egyes helyszíneken eltöltött időt. **Ráhangelődésként a gyerekeket arra kértük, hogy próbálják kitalálni a múzeumépület korábbi funkcióit, majd a kiállítótérbe érve, felfelé tekintve megfigyeltük a templomtér arányait, falainak kialakítását.**

Ezután a Budapest-térkép segítségével elhelyeztük a városban a lakótelepet, és légi fotójára fókuszálva az épületek elrendezését is megfigyeltük.

EGY OSZTÁLYKIRÁNDULÁS, VAGY MÚZEUMI LÁTOGATÁS ALKALMÁVAL IS MEGHATÁROZÓ AZ ELSŐ BENYOMÁS, AMIT JÓL KIEGÉSZÍTHET, HA A HELYSZÍNT EGY TÁGABB, VÁROSI (TÖRTÉNELMI, FÖLDRAJZI, KULTÚRTÖRTÉNETI) KONTEXTUSBAN IS ÉRTELMEZZÜK A GYEREKEKKEL.

Megnéztük a tervrajzokat, a kísérleti lakótelep eredeti, akvarell technikával készült homlokzatterveit, és összehasonlítottuk őket egy mai, digitálisan nyomtatott építészeti tervvel.

A kézi rajz és a számítógépes tervezés előnyeiről és hátrányairól beszélgettünk, majd a korabeli lakberendezési tárgyakat vettük szemügyre és vetettük össze a mai bútorokkal.

A gyerekek legnagyobb öröme a lakásbelsőben már mindenki maga is kipróbálhatta az Erika-székeket és a kagylófotelt.

PROGRAMOK 5-6 ÉVES GYEREKEKNEK

A foglalkozást záró alkotó szakaszban a gyerekek tetszőleges környezetet rajzoltak egy-egy építészeti témájú, általuk választott fotórészlet köré. Az egyéni és a csoportos munka keretében kooperációs készségük is fejlődött, olykor az egyéni munka is csoportmunkává alakult. Legvégül kitűzőket és hűtőmágneseket készítettek. Eddigi tapasztalataink alapján ennek a korosztálynak még fontos, hogy a múzeumi kalandról valami tárgyi emléket is vihessen haza.

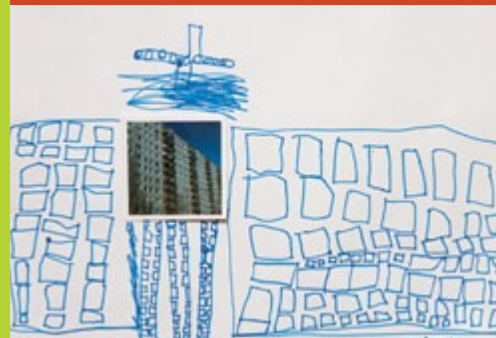

A programban résztvevő legfiatalabb csoport az 5-7 év közötti elsősök voltak. Az angol és a magyar nyelvű foglalkozásokon egyaránt a korosztálynak megfelelő, főleg a taktilis érzékelést és mozgást kombináló feladatokra helyeztük a hangsúlyt. Mivel a diákok a közeli iskolákból érkeztek, a legtöbben felismerték a helyszínt, illetve a korábban csak távolról látott múzeumi épületet. Leginkább a saját otthon mintája alapján indult a gyerekekkel a beszélgetés, melyben összegyűjtöttük a térrel kapcsolatos kifejezéseket, az anyagmegnevezéseket, amelyek hasznos támpontot jelentettek a későbbiekben a lakás bejárásánál.

A lakásban járva arra kértük őket, hogy a korábban felsorolt építészeti fogalmakat (úgy mint oszlop, háztető, lépcső stb.) egyedül, vagy közösen jelentsék meg, mutogassák el. **Ez a „múzeumi tornaóra” nemcsak felfrísítette a gyerekeket, hanem képzelőerejüket is próbára tette.** Ezután együtt felfedeztük a különböző helyiségeket és funkciójukat.

A kiállítás bejárása után először memóriajátékot játszottunk, ahol a gyerekek állatok képét párosították a megfelelő lakóhellyel, ezáltal észrevétlenül is figyelve az élőlények igényei és az azoknak megfelelő formák közti összefüggésekre.

A GYEREKEK A LAKÓKÖRNYEZETÜKRŐL, VAGY ISKOLÁBA MENET KÉSZÍTETT FOTÓIKBÓL IS ÖSSZEÁLLÍTHATNAK MEMÓRIAJÁTÉKOT, ILLETVE A KÖRNYÉK ARCHÍV FELVÉTELEIT A TANÓRÁN ÖSSZEVETHETIK A JELENLEGI ÁLLAPOT FÉNYKÉPEIVEL.

ÁLTALÁNOS ISKOLÁSOK A MÚZEUMBAN

A 6-7. osztályos diákokkal a légi felvételt körülállva együtt megismerkedtünk a helyszínnel. A kiállítótérben a környezetünkről folyó párbeszéd során az is kiderült, hogy a legtöbb gyereket szülei autóval viszik iskolába, így az otthon és az iskola közötti terület mélyebb felfedezésére kevés lehetőségük van.

Az egyes lakóházak tervrajzait szemlélve a kézzel készült akvarell homlokzattervek általában jobban tetszetek a gyerekeknek, mint a számítógéppel készült tervek: egyedinek és művésztípusnak találják őket. Mindemellett a számítógép használatának gyakorlati előnyeit is fel tudták sorolni. A lakberendezési tárgyak között főleg a rendhagyó megjelenésű tévékészülék keltett nagy feltűnést a plazmatévékhöz szokott gyerekek szemében. **Ezután a diákok a kiállításban felépített típuslakás 1:25 méretarányú, csak főfalakból álló habkarton makettjeiben dolgoztak, 4-5 fős kiscsoportokban.** A kiosztott szerepkártyák alapján a maketteket fiktív személyek, családok számára rendezték be válaszfalakkal, bútorokkal, lakástextilekkel.

A KÜLÖNBÖZŐ SZEREPEKKEL, HIVATÁSOKKAL VALÓ AZONOSULÁS, VAGY A SAJÁT SZOBA BERENDEZÉSE OSZTÁLYFŐNÖKI BESZÉLGETÉSEKNEK LEHET KIINDULÓPONTJA, ÍGY SOKAT MEGTUDHATUNK A DIÁKOK JÖVŐBENI TERVEIRŐL, VÁGYAIRÓL.

A négy, általunk előzetesen kitalált szerepkártya, amelyek közül a csoportok választhattak:

25 év körüli férfi celeb lakása

„Első önálló otthonomban egy hatalmas nappalira vágyom, ez lenne a hálósobám is és egy nagy fürdőszobára, benne jacuzzis sarokkáddal. Konyha helyett a főzőfülke is teljesen megfelelő, hiszen gyakran étterembe megyek vagy szusit rendelek. Nálam a médiáé a főszerep: nagyméretű plazmatévémet központi helyre szeretném tenni, hiszen a haverokkal ezen nézünk focimeccset vagy videójátékozunk. Imádom a képregények, az amerikai pop kultúra stílusát, a műanyagot és a merész színeket.”

18 év körüli fotómodell lakása

„Az állandó divatbemutatók, fotózások miatt sok időt töltök külföldön, ezért fontos számomra, hogy az unalmas szállodai szobák után egyedi hangulatú, elegáns otthonom várjon haza. Egy kis hálókuckó mellett nagyterű nappalira vágyom, akár amerikai konyhás megoldással. Mivel keveset főzök, kamrára nincs szükségem, külön gardróbhelyiségre viszont annál inkább, az állandóan bővülő ruha- és cipőkollekcióm részére. Szeretem a letisztult formavilágot, a nemes anyagokat, mindezt némi aranyos csillogással fűszerezve.”

30 év körüli festő-színész házaspár lakása

„Mivel lakásunk egyben Anna műterme is, a nappali mellett szükségünk van egy kisebb helyiségre, ahol nyugodtan alkothat. Nem probléma a kinyitható kanapén való alvás, és szeretjük az amerikai konyhás megoldást is. Nekem kisebb dolgozósarokra lenne szükségem a nappaliban, ahol zavartalanul készülhetek a szerepeimre. Mindketten vonzódunk a retro stílushoz, a meleg vörösés-narancsos színárnyalatokhoz, a bohókás megoldásokhoz.”

35 év körüli kisgyermekes házaspár lakása

„A nappali mellett szükségünk lenne egy kisebb gyerekszobára, és egy gardróbhelyiségre vagy beépített szekrényre a sok téli-nyári holmink tárolására. Szenvedélyem a főzés, ezért tágas konyhát és egy kis kamrát is szeretnénk, a nappali felé csak átadóablakkal, mivel nem kedveljük az amerikai konyhás megoldást. A nappaliba kényelmes kinyitható kanapét szeretnénk, TV helyett pedig akár a plafonig érő könyvespolcot, mivel a férjem sokat olvas. Szeretjük a skandináv stílust, a természetes anyagokat és a pasztellszíneket.”

FOGLALKOZÁSOK KÖZÉPISKOLÁSOKNAK

Az egyik fiúcsoport egy további személyt is kitalált, s így megfogalmazták a 40 éves szingli férfi igényeit:

„Mivel sokat nézek meccset barátaimmal, ezért LCD tévére és nagy nappalira lenne szükségem. A nappaliban kihúzható ágyat és nagy könyvespolcot szeretnék, mivel nem kell külön hálószoba és nagyon szeretek olvasni. Kis konyhára van szükségem, mert keveset főzök. Nem szeretnék nagy ruhásszekrényt. Továbbá nagy étkezőasztalra és nagy, keskeny és hosszú erkélyre van szükségem.”

A középiskolások számára két részből álló foglalkozásokat terveztünk.

Először a kísérleti lakótelepen találkoztunk az osztállyal, majd a telep közös bejárása után felsétáltunk a Kiscelli Múzeumba, ahol a kiállítás közös felfedezése és az alkotófoglalkozás következett. Kézenfekvőnek tűnt, hogy a múzeumban bemutatott épületeket először a valóságban, saját városi környezetükben fedezzük fel, majd egy léptékváltással a kiállítóterben a korabeli belsőépítészetre, a bútorokra és az archív fotókra, tervrajzokra fókuszáljunk. A helyszíni találkozáskor kiosztott térképeken két útvonalat jelöltünk be, hogy nagyobb osztálylétszám esetén két csoportra szakadva járassuk be a lakótelepet a résztvevőkkel együtt. A séta során megfigyeltünk és összehasonlítottunk épületeket, különleges részletmegoldásokat, a homlokzati osztás alapján megpróbáltuk rekonstruálni a belső elrendezést is.

Fontosnak tartottuk az építészeti szókincs és stílusismeret bővítését is. Beszéltünk a függőfolyosós és a fogatolt elrendezésről, az erkélyek és a loggiák mai használatáról, tisztáztuk a „modern” és a „szocreál” fogalmait. Örömmel fogadtuk a személyes benyomásokat, asszociációkat, a saját lakókörnyezettel való párhuzamok felfedezését. **Kötetlen levezetésként a résztvevőket arra kértük, hogy kisebb csoportokat alkotva készítsenek a telepen tetszőleges témájú, néhány kockából álló fotósorozatot, majd ez alapján egy fél perces, mobiltelefonnal forgatott kisfilmet.**

AZ ÓRÁKON GYAKRAN ZAVARÓ MOBILTELEFONT IS A KREATIVITÁS SZOLGÁLATÁBA ÁLLÍTHATJUK, AMIKOR PÉLDÁUL EZZEL KÉSZÍTIK EL TANULÓK A HÁZI FELADATOT (RIPORT, FILM- VAGY HANGFELVÉTEL KÉSZÍTÉSE).

A múzeumba megérkezve, a kiállítás felfedezése után a diákok a korábbiakban bemutatott makettező alkotófoglalkozáson vettek részt. A fiatalabbaknál megfigyelt részletező kidolgozás, a lakástextilek kiválasztása helyett ennél a korosztálynál találkoztunk minimalista berendezéssel is: kizárólag hófehér terek és bútorok, esetleg egyetlen színes alkotás a falon.

2. AZ IDŐSEBB KOROSZTÁLY A MÚZEUMBAN

A felnőttek részére szervezett két alkalommal a kiállítás együttes bejárása után közös beszélgetésre, majd filmvetítésre invitáltuk a látogatókat.

A programokon a telep egykori és mai lakói közül többen is részt vettek. A beszélgetésen felhozott témák, mint például a társbérlet, a lakásigénylés a születendő gyerekek okán, vagy az átköltöztetés a város másik felére, úgymint Óbudáról a Kelenföldi panelházakba, jól kapcsolódtak az első alkalommal vetített, 1969-es Simó Sándor-filmhez, a Szemüvegesekhez. Ebben a Bujtor István alakította Valkó, a fiatal és ambiciózus építész-mérnök nagyszabású lakótelepi terve végül nem valósulhat meg, és az eltartási szerződéssel szerzett kétszobás lakásából is kénytelen kiköltözni. Szerencsére az érkező idősök általában ennél pozitívabb történeteket meséltek, és többen alátámasztották, hogy a panelházak mai negatív megítélésével ellentétben akkoriban sok, vidékről felkerült embernek hatalmas előrelépést jelentett a vadonatúj, összkomfortos lakás.

Második alkalommal Herskó János Két emelet boldogság című, 1960-as filmjét vetítettük, mely egy frissen átadott társasház lakóinak eseménydús életét mutatja be. A kor népszerű színészeit felvonultató vígjátékot örömmel fogadták idősebb látogatóink.

3. CSALÁDI NAPOK

A projekt keretében három családi napot is szerveztünk, melyek remek lehetőséget kínáltak arra, hogy mind-azok, akik a hatvanas - hetvenes években nőttek fel, emlékeiket, játékaikat saját gyermekeikkel is megosszák. Az első alkalommal a kisebbek az általunk kifaragott krumplinyomda és színes festékek segítségével kartondobozokat díszítettek saját otthoni kincseik számára, míg a nagyobbak a makettezéssel foglalatoskodtak.

MAKETTEK NEMCSAK HABKARTONBÓL, HANEM ÚJRAFELHASZNÁLT DOBOZOKBÓL, CSOMAGOLÓANYAGOKBÓL IS KÉSZÜLHETNEK, EZÁLTAL A KÖRNYEZETTUDATOSSÁG IS MEGJELENIK A KÖZÖS MUNKA SORÁN. ÉRDEMES AKÁR AZ ISKOLÁNAK, VAGY A KÖRNYÉKNEK A JELENLEGI ÉS A TANULÓK ÁLTAL ELKÉPZELT VÁLTOZATÁT IS ELKÉSZÍTENI, A KÜLÖNBSÉGEKET MEGBESZÉLNI. VANNAK OLYAN ORSZÁGOK, AHOL SZÁMOS TERVEZÉSI FOLYAMAT SORÁN A GYEREKEK ELKÉPZELÉSEIT IS FIGYELEMBE VESZIK, HISZEN ŐK IS AKTÍV HASZNÁLÓI ÉPÍTETT KÖRNYEZETÜNKNEK.

Másodszor régi társasjátékokkal [Ki nevet a végén?, Liba játék, Gazdálkodj okosan!] idéztük meg az elmúlt évtizedeket. A szülők a kisebbek mellé telepedve élénken magyaráztak egy korábbi világ logikájáról, a Békekölcsön nyereménysorsolásról és a lottón nyert lakásokról.

MIVEL MINDEN TÁRSASJÁTÉK ŐRZI A KOR LENYOMATÁT, EGY ADOTT IDŐSZAK ÉLMÉNYSZERŰ SZEMLÉLTETÉSÉNEK LEHET ESZKÖZÉVÉ PÉLDÁUL TÖRTÉNELEMÓRÁN.

Frakk és a macskák, illetve Hófehérke története is megelevenedett - természetesen diafilmen. Alkotó tevékenységként a '60-as évek mintái, színes papírok és filmek segítségével kitűzőket készítettünk. Az utolsó alkalommal a vállalkozó kedvű családokról fotót készítettünk a mintalakásban, melyet bekeretezve hazavihettek.

Ezután a korabeli öltözködési trendek világát megidézve, Ez a divat évkönyvek felhasználásával kollázst, képeslapokat, faliképet készítettünk. Az alkotás során többen felfigyeltek a ma ismét népszerű ruhadarabok szépségére, ráismertek rég nem hordott kedvenceikre.

A TIZENÉVESEK ÉLETÉBEN MEGHATÁROZÓ SZEREPET TÖLT BE A DIVAT, ÉRDEMES EGY ÓRAI BESZÉLGETÉS SORÁN A KORÁBBI KORSZAKOK VISELETEIT A JELEN ÖLTÖZKÖDÉSI KULTÚRÁJÁVAL ÖSSZEVETNI.

4. ÉN ÉS A RETRO – FOTÓPÁLYÁZAT A FACEBOOK KÖZÖSSÉGI OLDALON

Burján-Gál Enikő

Chloé De Jonge

Doma Gizella

Kiss Norbert

Leitold Csilla

Múzeumkommunikációs programunk részeként újtára indítottuk a Pre Panel Projekt facebook közösségi oldalt, ahol beszámoltunk rendezvényeinkről, és meghirdettük az Én és a retro fotópályázatot. A felhívásra a '60-as, '70-es évek tárgykultúráját és a hozzá fűződő személyes viszonyt bemutató fényképeket vártuk, amelyeket az oldalon közzétettünk és szavazásra bocsátottunk. Itt és a következő oldalon a beérkezett pályamunkákból válogattunk.

5. ÖSSZEGZÉS

Fontos volt számunkra, hogy felhívjuk a figyelmet a bennünket körülvevő épített környezetre, s hogy a forma és a funkció, illetve az anyagok közötti kapcsolatot is kiemeljük. A gyerekek és a családok mellett az idősebb generáció megszólítása is jelentős eleme volt programunknak, hiszen élettapasztalatuk, tudásuk hozzájárult a korszak mélyebb megismeréséhez. Foglalkozásainkon összesen 160 diák, 86 nyugdíjas és 50 család vett részt. A kapott visszajelzések alapján megállapítható, hogy jelenleg kevés figyelem irányul az iskolai oktatásban az épített környezet mélyebb megismerésére. Ezt a hiányt pótolhatják a múzeumpedagógiai foglalkozások. Erre nem csak az építészeti vonatkozású kiállítások nyújtanak lehetőséget, hiszen a múzeumoknak otthont adó épületek külső megjelenésükkel, izgalmas belső tereikkel, a város szövetében való elhelyezkedésükkel már önmagukban is képezhetik egy múzeumi foglalkozás alapját. **Bízunk benne, hogy a programjainkon részt vett látogatók nemcsak egy építészeti témájú kiállítás értő befogadóivá válhatnak a jövőben, hanem a bennüket körülvevő térrel és az épített környezettel kapcsolatos véleményüket is képesek lesznek határozottabban, bátrabban megfogalmazni.**

Erény Ágnes

Erhardt Gergely

Lőw Elza

Hajsz Tibor

Mangold Kármén

A pályázók közül az első három helyezettet Balkán Tangó designtárggyal jutalmaztuk, s emellett közönségdíjat is kiosztottunk, amely egy kétszemélyes villásreggeli volt a több, mint ötven éve nyitva tartó Bambi Eszpresszóban.

MEGKÉRHETJÜK A GYEREKEKET, HOGY HOZZÁK BE AZ OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRÁRA KEDVENC TÁRGYUKAT, MESÉLJENEK RÓLA, ILLETVE A TÁRGYAKAT A TEREM KÖZEPÉN ÖSSZEGYŰJTVE KÖZÖSEN KITALÁLHATJUK, VAJON MELYIK KIÉ LEHET.

NÉHÁNY VISSZAJELZÉS A GYEREKEKTŐL

„Nagyon jó volt, tele építészeti különlegességekkel. Az elején elmagyarázták nekünk pár ház tervrajzát, aztán megnéztünk egy akkori rövidfilmet. Utána mi is berendezhattuk egy kicsi ház makettjét.”
(Siklósi Botond, 6. osztály)

„Érdekes volt a múzeum, jól éreztem magam. A makettkészítés volt a legjobb és a modell-lakás, amely sokban különbözik a mostani házaktól.” (Tátrai Gabriella, 6. osztály)

„A Kiscelli Múzeumba mikor mentünk, azt gondoltam, hogy irtó unalmas lesz, de csalódtam, mert ez volt a legjobb múzeumi látogatásom. Először régi házterveket néztünk és régi bútorokat láthattunk. Utána jött egy régi film, majd a szuper jó makett készítés. Nekem legjobban a makett tetszett és különleges élményekben vehettem részt. Remélem, máskor is el tudunk menni.” (Horváth Angéla, 6. osztály)

A FOGLALKOZÁSOKRA JELENTKEZŐ PEDAGÓGUSOK

- Lelkes Anikó, Veres Péter Gimnázium, Békásmegyer (6.osztály)
- The British International School, Budapest alsó tagozatos osztályai és tanárnői
- Lőrincz Eszter, Óbudai Nagy László Általános Iskola (1. osztály)
- Tóth Ferencné Madosfalvi Vera, Kossuth Lajos Általános Iskola, Rákócscsaba (6. osztály)
- Résző Nóra, Krúdy Gyula Általános Iskola, Óbuda (két 6. osztály)
- Vékás Magdolna, Alternatív Közgazdasági Gimnázium, Óbuda (13. osztály)

KONCZ KINGA

Az ELTE művészettörténet és angol nyelvtanári szakán végeztem. Már kezdettől fogva érdekelt az örökségvédelem és az értékek átadására irányuló gyakorlati szemlélet, ami kölcsönös párbeszéden és közös alkotáson alapul. Munkám során sokat tanultam azoktól az állami gondozásban élő gyerekektől, akiknek egy lelkes csapat tagjaként programokat szerveztem.

Egy németországi kultúrmenedzseri ösztöndíjprogram után vett lendületből 2010-től itthon folytatom az épített környezettel és a vizuális kultúrával kapcsolatos munkát. Jelenleg az Iparművészeti Múzeumban dolgozom múzeumpedagógusként, és több olyan tervet is szövök, amely a bennünket körülölelő térrel kapcsolatos.

SZIRAY ZSÓFIA

A BME-n végeztem építészmérnökként, majd néhány építészirodában eltöltött év után érdeklődésem a vizuális nevelés felé fordult. Önkéntesként művészeti foglalkozásokat tartottam gyerekeknek itthon és külföldön, ezután pedig az Iparművészeti Múzeumban és a Kiscelli Múzeumban dolgoztam múzeumpedagógusként.

A Pécsi Tudományegyetemen tavaly szereztem művészetterapeuta diplomámat, ezt követően fővárosi gyermekotthonokban vezettem alkotóműhelyt. Az épített környezeti és a művészeti nevelés az a terület, ahol érzésem szerint a képességeimet és a megszerzett tudásomat a leginkább kibontakoztathatom, és remélem, ezzel másoknak is örömet szerezek.

IMPRESSZUM

Koncepció: Koncz Kinga & Sziray Zsófia

A kiállítás kurátora: Branczik Márta

Szakmai lektor: Szabics Ágnes

Nyelvi lektor: Kató Eszter

Fotó: Erhardt Gyula, kivéve:

F. Szalatnyay Judit: 13. oldal; 17. oldal 1. és 3. kép; 19. oldal

Zöldi Anna: 15. oldal; 17. oldal 2. kép

Grafikai terv: Nagy László

Nyomta és kötötte: Pauker Nyomda - Felelős vezető: Vértés Gábor ügyvezető

Felelős kiadó: Dr. Bodó Sándor, a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója

ISBN 978-963-9340-93-0

A programok szervezésében és megvalósításában köszönjük Kecskés Dóra, Kenesei Andrea, Komlós Krisztina és V. Zombory Anikó segítségét. A programokon vetített filmeket a Magyar Nemzeti Digitális Archívum bocsátotta rendelkezésünkre.

A MÚZEUMPEDAGÓGIAI PROGRAMOK ÉS A KIADVÁNY TÁMOGATÓI:

